

Aizkaru vietā – gleznas un fotogrāfijas

✍️ Ieva Vilmane, "Saldus Zeme"

Pēc aptuveni 30 gadu pārtraukuma Saldū uzradusies privāta mākslas galerija – "Budde Art". Tajā saimnieko bērnības draugi, gleznotāja Henrieta Bude un dabas fotogrāfs Ivars Freimanis.

Viņš savus izteiksmīgākos kadrus rādījis daudzviet Kurzemē, arī Latvijas Dabas muzejā un Lietuvā, bet viņa mūsu pusē vēl pasveša. Ar gleznotāju iepazīnos 2022. gada aprīlī, kad Saldus novada bibliotēkā atklāja viņas pirmo personālizstādi. Toreiz autore pastāstīja, ka pēdējos 15 gadus dzīvojusi Vācijā un tieši tur pavāre un šuvēja mākslai pievērsusies profesionāli.

"Zīmēju kopš bērnības, taču apstākļi bija tādi, ka speciālās skolās nemācījos. Tomēr no baltas lapas nesāku – daudz ko biju apguvusi pašmācības ceļā. Aizrautība ir vissvarīgākā, jo tad pietiek pacietības daudz mācīties, nenogurt, caurām naktīm meklējot informāciju grāmatās un internetā," Henrieta Bude dalās pieredzē.

Vācijā ik gadu atrādijsies divās trijās izstādēs, bet iztiku pelnījusi, vadot kursus savā mājā izveidotā galerijā, reizēm meistarklases augstskolā. Pirms pusotra gada māksliniece apņēmas līdzīgu vietu izveidot arī dzimtajā pilsētā.

Galerijas "Budde Art" aura ir daudzkrāsaina. Studijas noskaņa sakāpinās brīžos, kad māksliniece glezno, bet līdzība ar klasi parādās nodarbībās, kurās daudzi amatieri, mākslinieces iedrošināti un pamācīti, rada savu pirmo gleznu mūžā. Pievakarēs, kad domubiedri un mākslās ieinteresēti cilvēki ap tējas galdu risina kopīgas sarunas, jaunā galerija atgādina salonu, bet cenu zīmes pie gleznām, fotogrāfijām, suvenīriem un praktiskām sīkietām norāda, ka "Budde Art" ir arī nišas veikaliņš.

VĒL NEPAMANĪTI

Saldenieki labi izturējuši iesākuma grūtības. Pirmais uzdevums bija diezgan šaurajā ires tirgū atrast radošām izpausmēm piemērotu komplektāciju – mājīgas, bet plašas telpas mazpilsētu raksturojošā vietā. Henrieta vērtējusi arī vides pieejamību, un šajā ziņā caurkrita vairāki varianti.

Pusotru gadu vēlāk viņa secina: "Budde Art" ir iesakņojusies, bet vieglas dienas vēl aiz kalniem. Privāta mākslas "kabatiņa" Saldū aizvien ir jaunums, īpašniekiem ar to saistās skaistas ieceres un lieli plāni, taču vēlēšanās gan tikai viena – kaut vairāk cilvēku pamanītu maģistrālās ielas iekšpagalmā namu ar gleznām un fotogrāfijām aizkaru vietā!

"Pielikām lielas pūles, lai galeriju izreklamētu – afišas, reklāmlapiņas, izbraukuma tirdzniecība centrā, pilsētas vidū –, un tomēr vēl ļoti daudzi par mums nezina. Galerijai blakus ražo Saldus slavenās konfektes "Go-tiņa", esam vienā mājā ar E. Gulbja laboratoriju, mums ir profils *feisbukā* un *instagramā*... Ko vēl darīt, lai mazajā Saldū mūs pamanītu?" māksliniece rausta plecus situācijā, kādā

Henrieta Bude un Ivars Freimanis galerijā "Budde Art". Abi savos darbos atklāj, cik ļoti iemīlojuši vietējos mežus, Saldus arhitektūru, ielas un cilvēkus.

Apsveikuma kartītes mīļos tēlus iedvesmoja izžāvēti augi.

bijis ne viens vien mazais uzņēmējs.

Saldeniece ievērojusi, ka gleznas un mākslas priekšmeti atgriezušies pieprasītāko dāvanu topā. Viņas darbi patīk kā abstraktas mākslas cienītājiem, tā fotorealistisku portretu un ainavu faniem. "Man patīk izpausties visādos veidos, varbūt tāpēc savu rokrakstu esmu meklējusi 15 gadus, bet neesmu atradusi," gleznotāja pasmaidā. Citādi sanācis viņas partnerim – viņu aizrauj tikai dzīvnieku portreti.

BRIKŠŅOS GAIDA ĪSTO SEKUNDI

Abi izauga uz vienas ielas, bet radoša sadarbība sākās 2012. gadā – reizē ar fotogrāfa

interesi par zvēru un putnu tipāžiem. Viņa darbus Henrieta vispirms parādīja izstādē Vācijā, dažus gadus vēlāk piedāvāja brīvas sienas "Budde Art".

"Nodomāju: kāpēc gan ne? Man bilžu tik daudz, ka nav rümes, kur visas izlikt, un doma par galeriju šķita ļoti laba. Tiem, kas savā bibliotēkā, muižā vai kultūras namā vēlas manu izstādi, tagad vieglāk atlasīt darbus. Man ļoti patika Henrietas noorganizēta tikšanās ar interesentiem, viņi daudz jautāja, kā katra bilde tapusi," fotogrāfs slavē partneri un vairākkārt uzsver, ka galerijas darbarūķis ir viņa. Par kadru medībām viņam jautājot bieži, un katreiz atbilde ir līdzīga:

nepietiek ieiet mežā un noknipsēt, reizēm jāpaliek pa nakti, vienalga, kādi laikapstākļi, lai pirms rītausmas būtu noskatītājā vietā.

Ivars dabu sācis fotografēt, pateicoties draugiem medniekiem. Viņi jubilejās un citās saiešanas reizēs bieži izklaidējuši ar stāstiem par piedzīvojumiem mežā, bet nekad nav varējuši patiesību pierādīt ar fotogrāfijām. "Reiz aizgāju draugam līdzi uz medībām un sapratu, cik mežā ir labi pēc dienas, kurā strādāts ar dzelzīm (esmu starteru, ģeneratoru un citu auto elektroiekārtu mehāniķis). Reizēm gan sevi nesaprotu: ceļos pirms gaismas, brienu tumsā, gaidu, līdz sagaidu īsto sekundi. Ja kadrs tomēr nesanāk, domāju, ko izdariju nepareizi, un sāku visu no gala... Medniekiem ir vieglāk, jo izmanto tornišus un nakts redzamības ierīces, bet es – tikai fotoaparātu un taktiku. Pašlaik ir aktuāls sauklis "Vai esi nobildējies rapsi?", esmu "pieķēris" vairākus briežus, bet gribas vēl kādu nobildēt," Ivars atklāj.

IZDŽĪVOŠANAS FORMULA

Henrietai gleznas top vieglāk. Bet tikai tāpēc, ka iepriekšējos gados iztērējusi "tonnām" pacietības, lai pašmācības ceļā apgūtu zīmēšanu un gleznošanu. Viņa tic mākslinieku aprindās uzturētai aksiomai par talantu – 1% ir dabas dots, bet 99% veido ieguldītais darbs. Līdzīga proporcija ir maza mākslas rūpala dzīvotspējai – ideja "sver" tikai procentu, pārējais ir darbs. "Galerijā esmu pārdevēja, marketinga speciāliste, skolotāja. Pašas idejām atliek maz laika, taču es ar to rēķinos. Lai visu pagūtu, man ir sistēma un režīms," Henrietas smaidā pavīd gan nogurums, gan gandarījums. ■

Sildīs Līgo vakarā

✂ Ligita Kupčus-Āpēna,
"Kurzemes Vārds"

Tas sākās ar nedrošību, pat neticēšanu savām spējām, bet ar katru tikšanās reizi pārliecība auga, un nu jau ir prieks par paveikto, Vineta Solovjova uzteic nodarbību cikla "Tautastērps pašu rokām" apņēmīgās dalībnieces, kas patlaban darina tautisko kreklu. Mērķis ir līdz nākamajiem Vispārējiem latviešu dziesmu un deju svētkiem tikt pie sava tautastērpa. "Esmu ieplānojusi, ka vajadzētu tikt pie krekla, brunčiem, jakas vai ģiebura, varbūt arī pie pastalām un vainaga."

VISS SĀKĀS AR KREKLU

Nodarbību cikls "Tautastērps pašu rokām" aizsākās martā, bet interesentus gaidām joprojām, aicina Liepājas muzeja Kurzemes tautastērpu informācijas centra vadītāja V. Solovjova. Soli pa solim top tautastērps, ar ko lepoties nākamajos Dziesmu un deju svētkos. Nodarbības vada meistare Inta Ambrēna, ilggadēja studijas "Liepava" dalībniece, kas papildinājusi zināšanas gan rokdarbu skolā "Latvietes pūrs", gan privāti pie izšūšanas meistariem. Viņas darinātajos kreklos, cepurēs, kaklasaitēs rotājas ļaudis gan Latvijā, gan ārzemēs. Ar padomu nodarbībās palīdz arī V. Solovjova.

"Doma par nodarbībām man bija jau sen. Ja laikus sāk, tad lēni un prātīgi savu tautastērpu var uztaisīt. Vēl palikuši divi gadi, vismaz kaut ko vienu jau nu katrs var," spriež Vineta.

Sāka ar kreklu. "Es piekritu mākslas zinātniecei Ievai Pigoznei, kura ir teikusi, ka kailam cilvēkam papriekš jāuzvelk mugurā krekls. Manuprāt, krekla darināšana ir arī laikietilpīgāka, īpaši, ja ir izvēlēts lielāks izšuvums. Tas var aizņemt pat vairākus mēnešus. Kreklu var arī neizšūt, tad vienkārši sašuj kopā. Arī tam mums bija veltīta vesela nodarbība. Tā jau tikai liekas, ka tas ir viegli izdarāms, jo mazāk viļu nekā šodienas kreklam. Bet ir visādi uzpleči, ķīļi, ielaidumi... Ir jāzina, kā to darīt," teic V. Solovjova.

Parasti kreklam ir izšūta plecu daļa, apkaklīte, piedurknes, krūšu šķelums. Katrs var izvēlēties, cik greznu taisīt, cik daudz no tā grib rādīt citiem. Redzot, cik labi dalībniecēm veicas ar kreklu izšūšanu, Vinetai šķiet, ka viņas varētu arī brunčus un vainagus darināt. "Nākumi apjausma, ka tas nemaz nav tik traki, kā sākumā šķita."

TOP TAUTASTĒRPS VĪRAM

Viena no dalībniecēm ir Evita Raita. Viņa šuj tautastērpu vīram Andrejam. Pašai jau ir – no 2015. līdz 2018. gadam tā brīža Kurzemes tautastērpu informācijas centra vadītājas Lias Monas Ģibietes stingrā uzraudzībā, piepalīdzot Liepājas čaklajām meistaritēm, nokomplektējusi sev Sakas tautastērpu. Tagad pienākusi kārtā vīram, kura dzimtā puse ir Ziemeļkurzeme, Talsu novads, tāpēc top tās puses tautastērps. Citus variantus pat nav izskatījuši. "Izpētīju tautastērpu un nolēmu, ka kreklu mēģināšu izšūt un sašūt pati. Pirmo mēģinājumu iztraucēja kovidā laiks, tāpēc tagad, kad ieraudzīju aicinājumu piedalīties tautastērpa krekla izšūšanas nodarbībās,

EGONA ŽIVERTA FOTO

Nodarbību vadītājas, meistarē Intas Ambrēnas (otrā no kreisās) vadībā rokdarbnieces ļoti uzmanīgi piegriež krekla maketu.

nolēmu izdevību nelaist garām un pieteicos. Un, kas nebija mazsvarīgi, – nodarbības notiek sestdienās," stāsta Evita. Viņa bijusi uz visām, izņemot vienu, un, tā kā uzdevums bijis skaidrs, darbojusies patstāvīgi.

Kurzemes tautastērpu informācijas centra un Liepājas muzeja krājumos atrodami materiāli pamatā ir par Dienvidkurzemes tautastērpiem – Nicas, Bārtas, Rucavas. Tāpēc pēc sīkākās informācijas par izšuvumiem, to izkārtojumu un proporcijām E. Raita braukusi pie meistarē Sanitas Malikas uz Talsiem. "Sirsniņš paldies viņai par atvēlēto laiku un sniegtajām zināšanām, bet tālāk jau izšūšanas dūrienus ierādīja un instrukcijas, kā kreklu kopā salikt, deva nodarbību vadītāja Inta Ambrēna."

"Vērtīgākais, protams, būs rezultāts – gatavs, valkājams krekls, manis pašas rokām darināts," lepni saka Evita. "Vēl jau ir arī pievienotā vērtība – daudzās stundas, kas smeļoties un jokoļoties pavadītas kopā ar citām rokdarbniecēm, kas prot tik sirsnīgi uzmundrināt un iedrošināt cita citu. Visas esam pateicību parādā Kurzemes tautastērpu informācijas centra vadītājai Vinetai, kura atsaucīgi dalās ar zināšanām par mūsdienu tautastērpu vēsturi un valkāšanas tradīcijām, un nodarbību vadītājai Intai, kura iesaka labākos, ērtākos risinājumus caurās vīles veidošanai vai ķīļa ieviešanai. Ja kaut ko ir paveikusi viena, tad noteikti to var arī citas. Mēs esam tik dažādas – jaunākas, vecākas, strādājošas un jau atpūtu nopelnījušas, bet mums ir viens mērķis – pēc kāda laiciņa dižoties ar pašu šūtiem krekliem. Komandā ir spēks, kas neļauj atslābt."

CIK PIRKSTU SADURTS!

Nodarbības apmeklē kādas 10 interesentes, rēķina Vineta. Katrai ir savs mērķis. Kāda dejo, kāda dzied, bet pašai sava tautastērpa nav. Tā kā krekls novalkājas visātrāk, gribas savu. Turklāt krekls ir apģērba gabals, kas atrodas vistuvāk ādai, privāta lieta, līdz ar to dalīt to ar kādu citu negribas.

V. Solovjova, turpinot iepazīstināt ar nodarbību apmeklētājam, stāsta: "Vēl ir dalībnieces, kurām pārejās tautastērpa daļas jau ir, trūkst tikai krekla, jo tā šūšana šķitusi visbiedējošākā. Un ir dalībnieces, kuras, tikai atnākot šeit, piemēklēja sev tautastērpu. Nebija vēl izdomājušas, kuru gribētu – Rucavas, Bārtas, Pērkones –, bet tagad kopā ar meistariem ir ceļā uz savu tautastērpu."

Vēl ir rokdarbniece, kura šuj Smiltenešos. Lai gan pati dzīvo Priekulē, Smiltene ir viņas dzimtā puse, līdz ar to sirdij tuvāka. Dalībnieces nestrādā pie kaut kā viena, bet dara to, ko patiešām vēlas, apliecina Liepājas muzeja pārstāve. "Nodarbības parasti ir interesantas, daudzpusīgas," viņa raksturo. "Man pašai ir Pērkones tautastērps, bet es gribu kopā ar citām dāmām iet uz mērķi un gatavošu jaunu. Iepriekšējo taisīju pati, izņemot kreklu. To izšūt bija neiespējamā misija. Nopirku audumu un pat sāku mācīties, bet tad sapratu – nu nē. Tas bija pirms kādiem 15 gadiem. Tagad nolēmu mēģināt atkal." Vineta zina, ka šis darbiņš nebūs tas, ko darīs ikdienā. "Man trūkst pacietības!" viņa smaidot saka. "Bet kreklu es izšūšu. Sava meditācija tajā visā ir." Šujot pašam, vēl jo vairāk tiek novērtēts meistars, kam tas ir ikdienas darbs. "Nu man ir pilnīgi skaidrs, cik ilgu laiku tas prasa un cik pirkstu ir sadurts, asaru izliets!"

GODĀT UN LIETOT VAIRĀK

"Mūsdienu pasaulē, kad tautas un nācijas ir tik ļoti saplūdušas un sajaukušas, ka brīžiem šķiet, – nav vairs robežu, savs tautastērps ir kā latviskās identitātes apstiprinājums un reizē arī apsolījums saglabāt mūsu senču atstāto mantojumu un nodot to nākamām paaudzēm," E. Raita skaidro, kādēļ viņai ir svarīgi, lai mājās skapī glabātos tautastērps. "Mūsu tautastērpi noteikti tiks nodoti kādam no nākamās paaudzes – vai nu meitai Montai, vai dēlam Oliveram, vai krustmeitai Vanesai, bet varbūt nāmajai vedeklai vai znotam. Kurš vairāk vēlēšies."

Vaicāta, kuros brīžos to uzvelk, rokdarbniece atklāj: "Manuprāt, tautastērps ir svētku tērps, kas piedod svinīgumu 4. maija svētkos, kad dodamies tautastērpu gājienā. Tas silda Līgo vakarā un gaidot Jāņu dienas ritu, tas atgādina par vēsturiskiem notikumiem, kad izveidojās jauna valsts – Latvija, kuras dzimšanas dienu svinam katru gadu 18. novembrī. Un kur tad vēl lielāki un mazāki ģimenes svētki – jubilejas, kāzas un kāzu gadadienas. Gribētos, lai arī mūsu tauta, līdzīgi kā norvēģi, savus tautastērpus godātu vairāk un uzvilktu biežāk, dodoties, piemēram, uz kāzām, izlaidumiem vai citiem svinīgiem pasākumiem."

"Man pat tam nav izskaidrojuma," savu kārt teic Vineta, jautāta, kādēļ velk tautastērpu. "Man tas patīk, un es to daru. Esmu redzējusi cilvēkus, kuri pareizi nokomplektētā tautastērpa jūtas neērti. To uzreiz var pamanīt, ja tas ir uzvilktis pienākuma pēc, tāpēc, ka vajag. Tas man izskatās žēlīgi, tad jau labāk, ja kādas daļas trūkst, bet cilvēks tērpā jūtas brīvi, nepiespiesti un ir patiesi lepns par to." ■

Atrast vārdus pret iznīcību

Sanita Liepiņa, "Talsu Vēstis"

Šovasar Sabiles Mākslas, kultūras un tūrisma centrā, kas izveidots kādreizējā sinagogā, skatāma laikmetīgās dzejas personālizstāde "Pārejošā iznīcība", kuras autors emet ezell atgriežas pie dzimtas saknēm. Viņa dzimtai piederīgos 1915. gadā cara valdība no Sabiles deportēja uz Krievijas vidieni, uzskatot ebrejus par politiski neuzticamiem.

PRET KATRU BURTU AR CIENU

Izstādē emet ezell izceļ tekstuālo materiālu nozīmi ebreju mantojumā un kultūrā. Viņa darbu veidošana, noformēšana un iespiešana balstās senajā, iznīcībā nonākušajā ebreju iespaiddarbu tradīcijā. Tie rūpīgi radīti ar pirmskara iespiedtehnikas palīdzību, un izstāde ir centiens veidot jaunu izteiksmes valodu, kas seko pēc iznīcības. Mākslinieks skaidro, ka burtlikšana ir lēna un darbietilpīga – vārdi ar pinceti tiek likti kopā spoguļrakstā un apgrieztā secībā. emet visus savus darbus radījis Ļubļinā, Polijā, kas simtiem gadu bija dinamisks ebreju poligrāfijas un grāmatu ražošanas centrs. Šāpīgi skan fakts, ka vācu okupācijas laikā no svina veidotās iespiedzīmes pārkausa lodēs un apšāva ebrejus ar viņu pašu alfabētu.

Materialā ziņā ebreju alfabēts Eiropā ir iznīcināts. "Tas parāda, ko vara izdara ar valodu – pārvērš to par ieroci un pārkausa lodēs. Bet es esmu dzejnieks un strādāju ar valodu." Ebreju valodas burti, ko emet izmantoja dzejoļu rakstīšanai, tika nelegāli izvesti no Eiropas pirms holokausta un aizvesti uz Palestīnu. 2014. gadā ebreju burti migrēja atpakaļ uz Ļubļinu. Laikmetīgajā izstādē redzamajos darbos mākslinieks iestrādājis Dieva vārdu. "Tagad šo papīru nevar vienkārši izmest – tas jāapglabā kā cilvēks."

SALAUŽ VAIRĀKAS PAAUDZES

Laikmetīgā izstādē "Pārejošā iznīcība" ir pētniecībā balstīta mākslas pieeja pagātnei, kas var piedāvāt pretindī atsvēšinātībai no senčiem mūsdienās. Pētnieciskais darbs nenovērtējams arī pašai Sabilei. emet ezell izstāde atsaucas uz deportācijām, kas tieši skāra viņa ģimeni – 1915. gada maijā Šavuot ebreju svētkos cariskās Krievijas karaspēks deportēja 200 000 ebreju no Latvijas. Karavīri dedzināja mājas, izlaupīja īpašumus, un emet ģimene, kam Sabilē piederēja beķereja, tika izdzīta no savas dzimtas pilsētas, aizvesta uz darba nometnēm Krievijas vidienē. Daudzi mira badā vai no slimībām. No visas ģimenes tikai vecvectēvs Jicaks Šmuels Blūmentāls (*Yitzhak Shmuel Blumenthal*) deportācijas pārdzīvoja. Vecvectēvs atgriezās Sabilē, taču ģimenes mājā jau dzīvoja citi cilvēki, un viņš devās prom. Simboliski, ka no sinagogas logiem, kur šopavas mākslinieks atklāj izstādi, viņš var redzēt savas ģimenes kādreizējo beķereju.

"Neviens manā ģimenē nav varējis atgriezties simts gadu laikā. Esmu pirmā persona. Un man bija bail, ka būs skaisti. Un tā arī bija – skaisti! Ir viegli iztēloties, ka manu ģimeni deportēja no neglītas vietas, bet viņus izraidīja no brīnišķīgas vietas. Un viņus ne tikai izraidīja, bet visa viņu pasaule tika iznīcināta," stāsta mākslinieks. "Tas ir

CV

emet ezell

♦ Ieguvis *Gloria E. Anzaldúa* dzejas balvu (2021), kā arī saņēmis atbalstu no Berlīnes Senāta sociālās un kultūras kohēzijas programmas, Eiropas Komisijas kultūras un radošo nozaru programmas (2024), Djerassi rezidences programmas (2025), "Bread Loaf" rakstnieku konferences (2023) un "Vermont Studio Center" (2022).

♦ "Pārejošā iznīcība" ir emet ezell pirmā personālizstāde.

brīnums, ka šobrīd varu būt šeit." Mākslinieks uzskata, ka ebreju deportācija ne tikai izpostīja ģimenes, bet arī salauza nākamās paaudzes. Viņa ģimene tam ir pierādījums. Viņš tikai 22 gaduvecumā uzzināja savas ebreju saknes, jo mamma tās slēpa. Taču emet priecājas, ka tas rūp mammas brāļam, kas visbeidzot to izstāstīja un nodeva viņam ģimenes arhīvu. Pēdējos gados mākslinieks cenšas izziņāt savas saknes.

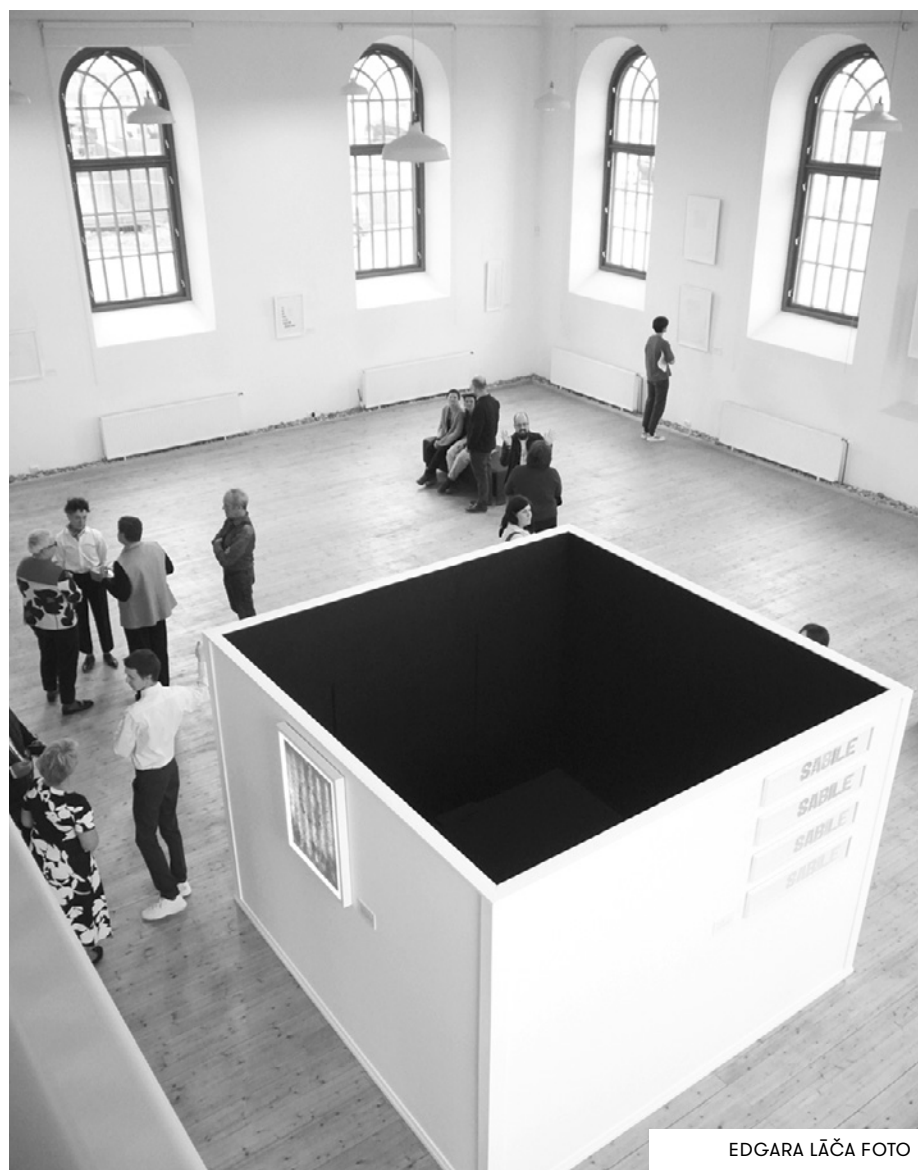
SENČI PĀRDZIMST STĀRKĀS

Pirms diviem gadiem emet nejauši nonāca starptautiskā mākslinieku rezidencē Pedvālē, pavadīja laiku baltās, pelašķu pilnās plāvās un sāka iepazīt savas dzimtas vesturi. "Es skatos uz stārķa ligzdu un domāju par cilvēkiem, kuri pamet savu vietu. Un atgriežas. Un par cilvēkiem, kuri pamet mājas, bet nevar atgriezties," toreiz stāstīja mākslinieks. Un emet tic, ka viņa mūžībā aizgājušie senči pārdzimuši stārķos. Viņaprāt, putni šobrīd pelnu klāti, jo, migrējot uz Latviju, piedzīvojuši uzlidojumus Gazā, Sirijā, Libānā un Ukrainā. "Būdam Latvijā, es košļāju pelašķus un kails peldējos upē – gribēju iepazīt šo zemi tā, kā to pazina mana ģimene."

Mākslinieks emet ezell dzimis 1995. gadā ASV, šobrīd dzīvo Berlīnē, kur pievērsās dzejniecībai un tipogrāfijas mākslai. Apgūstot prasmes Roberta Savas darbīnā, ezell strādā ar burtu kā juteklisku un taustāmu kompozīcijas vienību. Papildus iespaiddarbiem ezell pašrocīgi veido papīru, praksē saglabājot aizmirstās tehnikas.■

Tas, ka mākslinieks emet ezell ir Sabilē, ir ļoti īpašs notikums. Kad viņa ģimeni deportēja uz Sibīriju, tā salūza līdz ar citām ebreju ģimenēm, pat vairākās paaudzēs, un mākslinieks ir pirmais, kam izdevies šeit atgriezties. 110 gadus pēc deportācijas emet ezell atklāj personālizstādi "Pārejošā iznīcība" Sabiles Mākslas, kultūras un tūrisma centrā, kas izveidots kādreizējās sinagogas ēkā.

EDGARA LĀČA FOTO

Izstādē skatāma laikmetīgā dzeja uz paša mākslinieka gatavota papīra. 1941. gada augustā mežā netālu no Sabiles nošauti 240 ebreji. Tāpēc simboliski vairākos dzejoļos, kas drukātā formā izvietoti izstādē, iekļauts kantains caurums un zāles centrā izveidota bedre.

Mūzika

◊ 1. jūnijā Alsungas Sv. Miķeļa Romas katoļu baznīcā skanēs klasiskās mūzikas koncerts “Akadēmiskais Lebedīks”.

◊ 1. jūnijā **dažādās vietās Liepājā** izskanēs starptautiskais pūtēju orķestru festivāls “Liepāja Wind”. Ielu koncertos muzicēs pūtēju orķestri no Liepājas, Limbažiem, Rūjienas un Plūņģes Lietuvā.

1. jūnijā **Rojas brīvdabas estrādē** notiks bērnu popgrupu draudzības koncerts “Dziesmu burbuli”.

◊ 6. jūnijā **Liepājas koncertdārzā “Pūt, vējiņi!”** pie klausītājiem nonāks leģendārā komponista Ivara Vīgnera skaistāko dziesmu programma “Mūzika, kas manās dzīslās skrien...”, kas tapusi par godu viņa 85 gadu jubilejai. Koncertā piedalās dziedātāji Ingus Pētersons, Annija Putniņa, Normunds Rutulis, Artūrs Gruzdiņš un aktieri Elīna Bojarkina, Lauris Dzelzītis un Varis Vētra.

PUBLICITĀTES FOTO

◊ 7. jūnijā **Talsos** jau 14. reizi norisināsies komponista Raimonda Tigula brīvdabas koncerts “Tigulkaļns”.

◊ 7. jūnijā **Rojas brīvdabas estrādē** grupas “bet bet” koncerts “Nekādu problēmu”.

◊ 8. jūnijā **Skrundas estrādē** notiks koru dižkoncerts “Zeme.Upe.Dziesma”, kas ir veltījums izcilajam diriģentam un komponistam Edgaram Račevskim. Koncertu vadīs mūziķis Andris Ērglis, piedalās RTU deju ansamblis “Banga”, mūziķi un kori no visas Kurzemes.

◊ 13. jūnijā **Rojas brīvdabas estrādē** Ivara Vīgnera 85 gadu jubilejas koncertprogramma “Mūzika, kas manās dzīslās skrien...”. Piedalās Latvijā populāri dziedātāji un aktieri.

◊ 14. jūnijā **Brocēnos** pie Cieceres ezera ūdens atrakciju parka sezonu atklās grupa “Dzilī violets”.

◊ 15. jūnija rītausmā **Saldus novadā** notiks Cieceres ezera modināšana ar dziedātāju Emīliju.

◊ 21. jūnijā – saullēkta sagaidīšana **pie Sasmakas ezera** Valdemārpils pludmalē jeb čella rītausma ar Ernestu Cīruli.

◊ 27. jūnijā **Saldus novada Lutriņu skolas parkā** notiks vakara koncerts ar “Velomūzikas” māksliniekiem.

◊ 28. jūnijā **Kolkas pagasta “Jaunbunkās”** brīvā dabā izskanēs Mazirbes saulrieta koncerts, kurā muzicēs Ieva Akuratere un Aivars Hermanis.

◊ 28. jūnijā **kultūrvietā “Pegaza pagalms” Liepājā** daudzpusīgais mākslinieks Igo aicina uz savas dzimšanas dienas svinībām, kas šoreiz nav jubileja, bet gan sirsnīga dāvana Liepājas iedzīvotājiem, viesiem un mūziķiem.

Māksla

◊ No 1. jūnija **Talsu Kultūras centrā** aplūkojama Arņa Martinelli izstāde “100-gades loterijas mākslas darbi”; no 3. jūnija – Talsu novada lietīšķās mākslas izstāde “Sauls pavedieni”.

◊ 6. jūnijā **Sabiles Mākslas, kultūras un tūrisma centrā** iepazīšanās ar personālizstādi “Pārejošā iznīcība” emet ezell vadībā. Tikš skaidrota papīra izgatavošanas un iespieddarbu metodoloģija, būs dzejas lasījums un diskusija par vēsturiskā materiāla atainošanu jaunās literārās formās.

◊ Līdz 27. jūlijam **Liepājas muzejā** skatāma Agņa Šēra personālizstāde “Zilā brieža meklējumos”. Fotografijas tapušas ekspedīcijas laikā Meksikā (attēlā).

PUBLICITĀTES FOTO

◊ Līdz 6. jūlijam **Talsu novada muzejā** aplūkojama laikmetīgās mākslas izstāde “Ļaunums piedošanu nelūdz”, kuras autori Kristians Brekte un bibliomāns KLPRS pievēršas ļaunuma koncepcijas pētniecībai totalitāra režīma kontekstā.

Mantojums

◊ 1. jūnijā **Saldus novada Jaunaucē pilī** norisināsies Dārza svētki 19. un 20. gadsimta mijas noskaņās.

◊ No 2. līdz 8. jūnijam **Liepājā** notiks Karostas festivāls “Karostas ziedu laiki”. Taps ielu mākslas darbi, būs performances, izstādes, filmas, lielās ziedu mandalas gatavošana, teātra izrāde un koncerti.

◊ 6. jūnijā Ēvalda Valtera piemiņas istabā **Kurmālē** atklās Ē. Valtera grāmatu “Rusiāde. Manas skatuves un kara gaitas”. Izdevums tapis no aktiera personīgajās mantās atrastiem, ar rakstāmmašīnu rakstītiem un agrāk npublicētiem atmiņu pierakstiem par strēlnieka gaitām Pirmā pasaules kara laikā, piedzīvoto ierakumos un pēckara periodā.

◊ 7. jūnijā **Kalnsetas parkā Saldū** festivāls “Saldus šlāgermaratons 2025”.

◊ Visu jūniņu **Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejā** aplūkojama jauna izstāde “Saldus teātrim – 100”. Spilgts stāsts par pirmajām labdarības izrādēm, ziedu laikiem, ovācijām, sapņiem, drāmu un prieku abpus priekškarām.

Teātris

◊ 1. jūnijā **Kuldīgas Pilsētas estrādē** un 16. jūnijā **Kalnsetas parkā Saldū** varēs noskatīties muzikālo brīvdabas izrādi “Vella kalpi”.

◊ 1. jūnijā **Pastendes Radošajā terasē** un 8. jūnijā **Laucienes kultūras namā** amatiereteātris “TeRada” izrādīs B. Jukņēvičas sadzīves komēdiju “Kāzas”.

◊ 7. jūnijā **Liepājas teātrī** Rasas Bugavičutes-Pēces lugas “Dzīvoklis” pirmizrāde, kuru režisors Valters Sīlis nosaucis par “klusu dabu ar skaļiem cilvēkiem”. Izrādes galvenais varonis būs kāds vairāk nekā simt gadu vecs dzīvoklis Liepājā. Lomās: Anete Rimkus, Valts Skuja, Armands Kaušelis, Rolands Beķeris, Laura Jeruma, Kārlis Ērglis, Anda Albuže, Signe Dancīte, Madara Kalna, Artūrs Irbe, Edgars Pujāts.

PUBLICITĀTES FOTO

◊ 16. jūnijā teātra namā **“Jūras vārti” Ventspilī** un 21. jūnijā **Liepājā, koncertdārzā “Pūt, vējiņi!”**, varēs noskatīties leģendāro Jāņu laika izrādi “Skroderdienas Silmačos” Gundara Silakaktiņa režijā. Producenti norāda, ka šis iestudējums ar patiesu cieņu un mīlestību pret tradīcijām pētīs un meklēs to īpašo kodu, kurš vienā mirklī atsauc atmiņā zāļu vainagu smaržu, Jāņu siera garšu un ļaužu čalas, kas klusi pāraug kopīgā dziesmā “Skroderu dienas Silmačos sākas, Dūdars un Zāra, un mašīnas klāt...”. Lomās Anna Klēvere, Lauris Subatnieks, Emīls Kivlenieks, Samira Adgezalova, Aldis Siliņš, Agnese Zeltiņa, Sanda Dejus, Kristians Kareļins, Ieva Pļavniece un citi.

◊ 23. jūnijā **Rojas brīvdabas estrādē** izrāde “Skroderdienas Silmačos”. Imanta Strada iestudējumā kopā pulcējušies aktieri no lielākajiem Latvijas teātriem.

◊ Visu jūniņu **Upesgrīvas “Rūķos”** turpināsies pasākumu cikls “Viesi verandā” un Mārtiņa Vilsona mazās formas dzejas izrādes un koncerti.

Tradīcijas

◊ 6. jūnijā **Saldus pagasta “Bebros”**, gleznotāja Jaņa Rozentāla dzimtajās mājās, pieguļnieku nakts kopā ar Jāni un Ati Auzāniem.

◊ 20. jūnijā **Brocēnu estrādē** Jāņus ielīgos VEF Kultūras pils vokāli instrumentālais ansamblis “Kaleido”.

◊ 20. jūnijā **Saldus pagasta Druvas parkā** Jāņu ielīgošanu kuplinās Ainars Virga un Jānis Buķelis.

◊ 21. jūnijā **Saldū** Jāņu ielīgošanu pieskandinās Liepājas teātra aktieru koncertapvienība “Aģenti” (Edgars Pujāts, Armands Kaušelis, Valts Skuja).

